

Крім того, на деяких кафедрах університету (кафедра фінансів) за ініціативою завідуючого і викладачів кафедри в позанавчальний час проводяться засідання наукових гуртків з питань, що потребують глибшого опрацювання, на яких присутні як викладачі кафедри, так і інші зацікавлені особи. Але засідання наукових гуртків для студентів мають добровільний характер, питання, що розглядаються, визначаються викладачами, і інтерес до них підтримується в першу чергу завдяки самим викладачам.

Тому, на думку автора, для подальшого вдосконалення викладання саме теоретично-прикладних дисциплін у робочих програмах необхідно передбачити додаткові навчальні години для можливості розгляду проблемних питань, в яких зацікавлені студенти. Для цього, на початку семестру, лектор пропонує студентам розглянути робочу програму дисципліни і визначитись з питаннями, що не входять до робочої програми, але висвітлення яких було б бажано в лекційному курсі. Після визначення напрямів, в розгляді яких зацікавлені студенти, старости учбових груп подають письмову заяву на ім'я завідуючого відповідної кафедри. Завідуючий кафедрою затверджує теми додаткових лекційних занять і визначає відповідальних за їх підготовку, а в разі необхідності — вирішує питання щодо доцільності залучення практичних працівників для викладення питань, що виносяться на розгляд в додаткові учбові години. Це дозволить підвищити зацікавленість студентів у вивченні професійно-орієнтованих дисциплін, отримати відповіді на питання, що їх турбують. Крім того, спілкування з практичними працівниками фінансових органів надасть студентам можливість зорієнтуватися в подальшому професійному навчанні, що буде запорукою в підготовці висококваліфікованих фінансових працівників.

В. С. Васильченко, канд. екон. наук, професор,
А. М. Гриненко, канд. екон. наук, доцент
кафедри управління персоналом

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ
ВИКЛАДАННЯ БАЗОВИХ ДИСЦИПЛІН
БАКАЛАВРСЬКОГО ЦИКЛУ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ І ЕКОНОМІКА ПРАЦІ»**

Вимоги Болонської декларації щодо активізації навчального процесу та його організації з об'єктивною необхідністю диктують зміни в навчальних планах та в структурі дисциплін, які ма-

ють вивчати студенти. Чільне місце в системі бакалаврської підготовки посідає спеціальність «Управління персоналом і економіка праці». З переходом до вимог навчання за європейськими стандартами виникла необхідність уточнити перелік і структуру дисциплін базового циклу як для бакалаврів, так і для магістрів. При цьому необхідно не тільки переглянути, але і вдосконалити їх викладання.

Серед базових дисциплін бакалаврського циклу є такі навчальні дисципліни як «Управління трудовим потенціалом», «Ринок праці», «Людський розвиток», «Економіка праці і СТВ», які тісно пов'язані між собою. При викладанні дисциплін, які виступають як синтезуючі в плані майбутньої спеціальності, існують певні особливості і проблеми, котрі з допомогою новітніх технологій навчання з успіхом можуть бути вирішені.

Головною складовою в активізації навчального процесу є тренінгові заняття. Їх метою є надання можливості студентам глибшого засвоєння теоретичних основ для розв'язання практичних питань. Соціально-економічна ситуація в країні, закони, положення, інші нормотворчі акти можуть змінюватись, але здобуті студентами надбання в підходах, а по-суті, в методології до розв'язання різноманітних ситуацій, допоможе майбутнім бакалаврам і магістрам орієнтуватись у своїй виробничій діяльності.

Саме такий підхід до викладання передбачають розроблені кафедрою і затверджені Вченою радою КНЕУ робочі програми з навчальних дисциплін «Управління трудовим потенціалом» і «Ринок праці».

Важливим аспектом, на наш погляд, є необхідність для викладача вірно і чітко визначити особливості і проблеми викладаємої дисципліни встановити акценти, котрі слід розставити при викладання в кожній з них. При цьому і треба виходити з того, що має пріоритет у практичному застосуванні майбутнім бакалавром або магістрам з даної навчальної дисципліни. Так, у дисципліні «Ринок праці», окрім глибоких теоретичних знань, необхідно мати вміння застосовувати норми законодавчих актів у конкретних різноманітних випадках; а також мати достатньо розвинуті організаційні підходи до різних практичних ситуацій. З цією метою доцільно проводити на протязі семестру 2 ділові гри, одна з яких коротка — на дві академічних години, без попередньої підготовки, друга — на чотири академічних години з двотижневою підготовкою студентами всебічного розв'язання реальної ситуації на ринку праці.

Ще один, на наш погляд, ефективний засіб активізації навчального процесу полягає у проведенні коротких контрольних робіт.

Проводяться вони наступним чином. Викладач розробляє питання щодо матеріалу, який охоплено на даний період лекціями, переважної більшості з них тестового характеру. Лише окремі завдання носять вигляд прямого запитання. Це ті, які мають на меті перевірити знання законодавчих визначень. Наприклад, «Хто, відповідно до Закону України «Про зайнятість населення» вважається безробітним?» Кожен білет має одне завдання. Контрольна робота проводиться без попередження. На відповідь дається 10 хвилин. Причому, студентам повідомляють, що це є самоконтроль і в разі невірної відповіді не позначиться негативно на поточній успішності, а дасть можливість визначитись самому студенту щодо засвоєння ним пройденого матеріалу і внести необхідні корективи до своєї підготовки.

Після написання даних робіт, викладач перевіряє їх, оцінює позначками «+» — вірно, «-» — невірно, і аналізує у сукупності. На наступному практичному занятті цей аналіз і оцінки з конкретними зауваженнями по кожній роботі доводиться до групи і обговорюються.

Як свідчить практика проведення коротких контрольних робіт на таких навчальних дисциплінах як «Економіка праці і СТВ» та «Ринок праці», вони сприяють глибшому засвоєнню, а не «зазубренню», матеріалу студентами та служать своєрідним «індикатором» окремим з них щодо посилення домашньої підготовки. Таких робіт проводиться 2—3 на семестр.

Описані вище та інші методи і технології активізації навчального процесу, на наш погляд, будуть сприяти підвищенню якості викладання дисциплін бакалаврського циклу та забезпечать ґрунтовнішу підготовку студентів.

І. П. Васильчук, канд. екон. наук, доцент,
кафедри фінансів КЕІ КНЕУ

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІН НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІНАНСИ»

Прийнятий курс на загальноєвропейський рівень розвитку системи вищої освіти та впровадження положень Болонської декларації передбачає перегляд підходів до підготовки фахівців з урахуванням кращих надбань національних традицій вищої освіти та вимог міжнародних стандартів. За цих умов потребують перегляду обсяги і зміст дисциплін навчального плану та їх відповідність